

jako aktéry evaluace, vtaňuje je do procesu utváření školy jako své školy, kam patří (ve smyslu konceptu „welcoming school“). Konceptce nástroje jako výchozího materiálu, který si školy dotvářejí podle svých specifík, vtaňuje do procesu přemýšlení o chodu školy učitele, pomáhá jim formovat pojetí školního vzdělávání. Na straně druhé je konceptce materiálu spojena s náročností při přípravě a finalizaci hodnotící zprávy. Opakované zadávání (tak jak doporučují autoři) zabezpečuje informovanost aktérů školního života a sledování vybraných tendencí, tj. základ pro možnou optimalizaci.

Ke kritériím z oblasti 6 se zřetelněji vážou jen některé doporučované položky: v oblasti výuka a vzdělávání položka posuzující to, zda učitelé přistupují k žákům podle jejich schopností a rychlosti (kritérium 6.2), všechny položky týkající se atmosféry školy (kritérium 6.3), položky v oblasti pravidla, problémy (položky týkající se spravedlivosti a pocitovaného bezpráví) (kritérium 6.3) a položky v oblasti aktivita, zapojování žáků (kritérium 6.1 – zapojování žáků do aktivit).

4.2.14 Kvalita školního života žáků 1. a 2. stupně ZŠ

Autoři nástroje: Sid Bourke, Carl Leonard, pro české prostředí upravily Tat'ána Göbelová a Alena Seberová

V roce 2012 byl autorkami přeložen a pilotně ověřen dotazník *Quality of Life in School*, který v rámci své disertační práce zpracoval Carl Leonard (2002). Tento dotazník je určený žákům 1. stupně základních škol. Současně byl pilotně ověřen i dotazník *Quality of Life in School* (Bourke, 1993) pro žáky druhého stupně ZŠ, ze kterého byl dotazník pro prvostupňové žáky vytvořen. Výzkumný soubor v rámci tuzemské adaptace dotazníku tvořilo 156 žáků základní školy, z toho 72 žáků 1. stupně a 84 žáků 2. stupně ZŠ. Jedná se o překlad nástrojů s drobnými formulačními úpravami některých položek pro zvýšení porozumění v prostředí českých škol. Nástroj nebyl opatřen normami, v rámci vyhodnocení se využívá slovní komentář k výsledkům prezentovaným procentním zastoupením jednotlivých položek čtyřbodové hodnotící škály.

Popis nástroje

Dotazník obsahuje 40 položek pro žáky 1. stupně ZŠ a 52 položek pro 2. stupeň ZŠ. Pomocí obou verzí dotazníku jsou zjišťovány názory žáků na celkovou spokojenost s kvalitou školního života a na přítomnost negativních vlivů ve školním prostředí. Každá položka obsahuje výrok *Škola je místo, kde...* hodnocený mírou souhlasu na čtyřbodové škále (*souhlasím – spíše souhlasím – spíše nesouhlasím – nesouhlasím*).

Položky dotazníku jsou diferencovány do následujících sedmi oblastí⁸:

1. Obecná spokojenost – položky jsou zaměřené na postoje žáků ke škole jako celku. Mapováno je celkové emoční ladění žáků na školu jako instituci a sociální společenství. V dotazníku pro žáky prvního stupně je tato oblast reprezentována např. následujícími výroky: „...se mi každý den opravdu líbí“; „...se cítím šťastně“; „...jsem hrdý/á na to, že jsem žákem/žákyní této školy“; „...mě to baví“.
2. Negativní vlivy – v rámci položek z této oblasti je zjišťováno, zda má žák docházku do školy spojenou s negativním prožíváním. Položky mají sloužit k zachycení existence jevů, které mají negativní dopad na prožívání žáků. Jedná se např. o položky: „...se cítím nešťastně“; „...se cítím osaměle“; „...se snadno rozčílím“; „...jsem neklidný/á“.
3. Sociální integrace – v rámci této oblasti je sledováno vnímání úrovně kvality společenského života ve škole a role, kterou škola hraje při utváření sociálních dovedností žáků. Žáci vyjadřují míru souhlasu např. s následujícími výroky: „...se učím

⁸ Pro účely zprávy budou představeny položky dotazníku určeného žákům 1. stupně ZŠ.